

SKUNKS VERKSAMHETSPLAN

2026

Inledning

SKUNK är en intresseorganisation för skärgårdsungdomar på Åland. Målgruppen är ungdomar i åldrarna 7 till 25 år, men främst gruppen 12 till 18 år.

Intresse har dubbel betydelse: dels att bevaka skärgårdsungdomars intressen och dels att stärka, utveckla och arrangera fritidsverksamhet.

SKUNK är en ungdomsorganisation som bygger på ungas egna idéer. Verksamheten bygger i hög grad på konceptet "Unga leder unga", men också på att organisationen engagerar kompetenta vuxna för olika ändamål. SKUNK leds av en styrelse där de flesta medlemmar är mellan 15 och 22 år.

Synsätt och ram

Ett aktivt ungdomsarbete i skärgården ger större förutsättningar för en levande skärgård i framtiden, samtidigt som ungdomar inte bara är framtiden utan existerar nu och därför har rätt till jämlika förutsättningar med andra åländska ungdomar.

För att skärgården ska utvecklas positivt behövs det invånare som är kreativa, företagsamma, innovativa och framförallt engagerade i skärgårdens utveckling. Därför ska ungas engagemang uppmuntras och fångas upp på ett tidigt stadium. Engagemang föder engagemang. Att engagera, istället för att aktivera, ungdomar ställer stora krav på ungdomsarbetet. Ungdomsarbete är ett kunskapsområde och kvalitativt ungdomsarbete har ett tydligt mål och syfte med sin verksamhet. Det kräver utbildning. Unga behöver trygga vuxna omkring sig. Vuxna som de kan anförtro sig åt, utöver sina föräldrar och lärarna i skolan. SKUNK menar att skärgården med sina geografiska hinder behöver den roll och funktion som vi kallar ungdomscoachen för att arbeta med kvalitativt uppsökande ungdomsarbete med skärgårdens geografiska hinder, men också för att skapa jämlika möjligheter för ungdomar bosatta i skärgården att ta del av aktiviteter och resurser som redan finns.

Erfarenheter från andra glesbygdsområden visar att satsningar på barn och ungdomar är en av de viktigaste insatser man kan göra för att stärka en region. Ungdomar som känner att deras idéer och initiativ blir tillvaratagna och satsade på mår bättre, har större framtidstro, är mer engagerade och mer benägna att bli goda ambassadörer för hemorten om de bor på annan ort i framtiden. Det skapar också förutsättningar för att de i framtiden kanske väljer att flytta tillbaka efter studier.

SKUNK har en utmaning i att det är allt färre unga som bor i skärgården, det gör å ena sidan verksamheten viktigare än någonsin, och andra sidan mer svårarbetad. Unga vill möta andra unga. Ju färre man blir, desto mindre draghjälp har man av varandra att komma iväg på aktiviteter utanför hemmet. Verksamhet som behöver en större grupp blir även svår att få till. Det har gjort att föreningen de senaste åren öppnat upp sin verksamhet också för ungdomar från fasta Åland för att aktiviteter ska hålla hög kvalitet och uppmuntra till att knyta nya kontakter. Ungdomar som inte kommer från skärgården har främst hittat till SKUNK själva och inte genom aktiv rekrytering. Föreningen behöver fortsatt genom projekt, kontakter och uppsökande verksamhet aktivt bredda verksamhetens målgrupp till unga på hela Åland, men fortsättningsvis ha sin utgångspunkt och primära målgrupp i skärgården. Vi vet att unga mår psykiskt sämre generellt i hela västvärlden men också här, vilket bekräftas i undersökningen Hälsa i skolan. Med det som bakgrund fokuserar SKUNK på

främjande fritid, nätverkande, informellt lärande och samarbete med andra. SKUNK har utgångspunkten i nätverket Bärkrafts mål nummer ett "Välmående människor vars inneboende resurser växer" och mål två "Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället". Det vi idag vet från ungdomskulturforskningen är att unga behöver bearbeta sin identitet, att de behöver arenor, såväl fysiska som mentala, där man kan prova sig fram, utvecklas och hitta något man är bra på. En allt viktigare del i verksamheten har även internationalisering blivit, alltså att träffa ungdomar från andra länder.

För att säkerställa kvalité och för att ständigt utveckla verksamheten följer vi det nationella och det internationella utvecklingsarbetet och forskningen kring ungdomsarbete. Vi grundar verksamheten på europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet: A European Charter on Local Youth Work.

<https://www.europegoeslocal.eu/changemakerskit/introduction/>

SKUNK arbetar för att:

- ⇒ Förbättra skärgårdsungdomarnas möjligheter till stimulerande fritids- och kulturverksamhet.
- ⇒ Stärka ungdomars engagemang och ansvarstagande i frågor som rör dem själva.
- ⇒ Bevaka skärgårdsungdomars intressen och stärka ungdomars inflytande på samhällsutvecklingen i skärgården.
- ⇒ Förändra vuxnas syn på ungdomar, så att de ses som resurser i samhället.
- ⇒ Stärka gemenskapen mellan ungdomar från olika delar i skärgården, men också mellan ungdomar från hela Åland och resten av världen.
- ⇒ Stödja samarbete i olika former, för att utveckla och utöka ungas möjligheter till stimulerande och intressanta fritidsaktiviteter med utgångspunkt i ungdomarnas egna idéer och medverkan.

Genom att:

- ⇒ Ge skärgårdsungdomar inom olika intresseområden bättre möjligheter till utbyte med ungdomar inom och utom skärgården.
- ⇒ Föra diskussion kring ungdomspolitik, ungdomskultur och skärgårdsungdomars behov och önskemål.
- ⇒ Ta initiativ till projekt som stimulerar och utvecklar ungdomsverksamheten i skärgården.
- ⇒ Stödja och uppmuntra föreningar och kommuner att utföra verksamhet för barn och ungdomar.
- ⇒ Samarbeta mellan skärgårdskommunerna, föreningar och andra ungdomsintresserade för att ge barn och ungdomar ett större utbud av aktiviteter och möjligheter att engagera sig.

Ordinarie verksamhet

1. Verksamhetsledning

Verksamheten samordnas av en **verksamhetsledare** som köptjänst. Verksamhetsledaren samordnar, administrerar och utvecklar verksamheten tillsammans med styrelsen och ungdomscoachen. Verksamhetsledaren fungerar också som ett pedagogiskt stöd för styrelsen, anställda och volontärer. **Styrelsen** utbildas kontinuerligt bland annat i föreningskunskap och ledarskap. En **ungdomscoach** är anställd. Denna arbetar uppsökande, samordnade och engagerande, planerar och genomför verksamhet och projekt.

2. Ungdomscoach

En anställd ungdomscoach för lokal uppsökandeverksamhet, samordning, inspiration och stöd. Enligt Barnkonventionen har alla barn rätt till såväl fysisk som psykisk och social utveckling. I skärgården bor det drygt 250 barn och ungdomar i åldrarna 7 till 18 år. Skärgårdens geografiska läge gör att man inte kan organisera barn och ungdomars fritids- och utvecklingsmöjligheter på samma sätt som man kan på större ställen. I städer har man ett stort föreningsliv som tar tillvara på många intressen, man har ungdomsgårdar, en närmare tillgång till fältare och väl utvecklade kultur- och idrottsmöjligheter. Då dessa möjligheter inte finns i skärgården är det extra viktigt med en ungdomscoach som bedriver en främjande och uppsökande verksamhet som är anpassad till skärgårdens förutsättningar. Att satsa på en ungdomscoach är inte bara en rättighetsfråga utan det är även viktigt för skärgården ur ett större perspektiv. Avfolkning är ett stort problem i samtliga skärgårdskommuner. Alla kommuner arbetar för att öka inflyttningen, speciellt av barnfamiljer. Om skärgården ska kunna locka fler barnfamiljer att flytta till skärgården är barnens fritid en viktig faktor.

SKUNK erbjuder idag även ungdomar från fasta Åland att delta i aktiviteterna, främst av anledningen att det är få unga i skärgården och att det därför är viktigt att skapa tillfällen då de kan träffa andra unga. Det har dock visat sig att det för en del på fasta Åland är betydelsefullt med våra aktiviteter där de får en trygg och utvecklande fritid. Detta innebär dock att vi har fler deltagare på aktiviteterna jämfört med när vi tydligare riktade oss mot skärgården enbart. Det gör behovet stort av att ha två ungdomscoacher. Idag gör vi tillfälliga anställningar vid vissa aktiviteter men det är inte en bra situation då det inte blir någon kontinuitet, varken för kvaliteten i verksamheten eller personalmässigt.

Ungdomscoachens uppdrag:

- ⇒ Jobba uppsökande i skärgårdens skolor, skapa relationer med ungdomarna och fånga upp såväl möjligheter som problem.
- ⇒ Skapa läger/mötesplatser och andra aktiviteter utifrån styrelsens och ungdomars önskemål.
- ⇒ Engagera - inte aktivera – ungdomar. Genom att inspirera och finnas som bollplank hjälper ungdomscoachen ungdomar att själva förverkliga sina idéer och organisera sig.

- ⇒ Vara spindeln i nätet och se till att sammanföra ungdomar över kommungränserna och vara en kontaktyta för andra föreningar när de ska ut i skärgården, så att deras besök kan bli mer effektiva.
- ⇒ Fungera som ett stöd i kommunikationen mellan ungdomar och politiker i kommunerna och landskapsregeringen.
- ⇒ Praktiskt samordna projekt och verksamheter.

Uppdraget som ungdomscoach syftar till att öka ungas delaktighet och engagemang genom att fånga upp idéer och initiativ samt att träna unga i att formulera och uttrycka åsikter inom olika samhällsfrågor. Genom att diskutera med andra utvecklas förmågor som lyhördhet och kritiskt tänkande. Ungdomscoachen ska även främja ungas utveckling inom kultur och fritid genom att introducera olika aktiviteter. Ungdomscoachen uppsöker skolorna, informera i klasserna om olika arrangemang som är på gång samt bidrar med aktiviteter och samtal. Skunks erfarenheter visar att direktkontakt med ungdomarna är avgörande om de ska känna sig trygga att åka iväg på olika arrangemang och aktiviteter. En viktig del i verksamheten är att sammanföra ungdomar över kommungränserna genom olika läger, resor och andra arrangemang.

3. Information

Ungdomscoachen är den viktigaste kanalen för att nå ut direkt till barn och unga i skärgården. Ungdomscoachen når också ut till vuxna och samarbetspartners i skärgården. Informationsarbetet kompletteras med Discord, kommunblad, affischer till högstadierna och sociala medier. SKUNK har en aktiv hemsida som både synliggör vad som är på gång och dokumenterar det som händer.

4. Läger, resor och andra aktiviteter

Verksamheterna har som mål att:

- ⇒ Bidra till ungas personliga och sociala utveckling genom icke-formellt och informellt lärande
- ⇒ Ge möjlighet att pröva på olika sorters fritidsaktiviteter
- ⇒ Ge möjlighet att fördjupa kunskaper och färdigheter i olika verksamheter och aktiviteter
- ⇒ Ge möjligheter att pröva på både fysiska och digitala aktiviteter
- ⇒ Ge möjlighet att träffa andra ungdomar med liknande intressen
- ⇒ Ge möjlighet, för speciellt skärgårdsungdomar, att träffa och lära känna andra ungdomar
- ⇒ Ha kul

5. Transporter, utbyte och resebidrag

SKUNK ger resebidrag till ungdomar i skärgården så att de kan delta i tillfälliga kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter på fasta Åland eller i andra skärgårdskommuner. Samarbete över kommungränserna premieras. Bidrag kan också ges för att uppmuntra till utbyte mellan kommunerna och möjlighet till utbyte utanför skärgården. Vid de aktiviteter som SKUNK arrangerar ordnas alltid resor på ett sådant sätt att deltagarna kan ta sig till och från färjor på andra öar än den de bor på, vid behov med båttaxi i de fall tiderna eller resvägarna blir alltför långa och komplicerade. Resor till SKUNKs arrangemang subventioneras helt för skärgårdsungdomar.

6. Studieresa/seminarium

Att genomföra minst en studieresa utanför Åland eller ett seminarium på Åland för att antingen ta del av andras erfarenheter av att leda, arrangera och utveckla ungdomsarbete eller lära och diskutera en aktuell frågeställning eller ett tema som intresserar och berör ungdomar.

7. Mötesplats Discord

SKUNK organiserar en Discord plattform, det är både en mötesplats och kommunikationskanal. Plattformen är också en plats där direkta möten med ungdomscoachen görs och mycket kommunikation förs.

8. Delaktighet och demokrati

Att på olika sätt, om möjligt, inspirera, stötta och utveckla elevrådsverksamheten och andra möjligheter till ungdomsinflytande. Att vid behov genom utbildning öka kunskapen om elevers och ungdomars rättigheter både bland ungdomarna själva och omgivningen. Ett mål är att ungdomar genom elevråden ska vara med och förbättra skolan och göra den mer demokratisk och att elevråden och ungdomar också ska ses som en resurs i lokalsamhället.

9. Internationell verksamhet

- ⇒ SKUNKs internationella verksamhet ska stärka ungdomarnas självkänsla, motverka främlingsfientlighet/främlingsrädsla, motivera språkinläring och skapa kunskap, erfarenheter och kontakter.
- ⇒ SKUNK ska skapa möjligheter för skärgårdsungdomar och andra ungdomar till bra internationella utbyten.
- ⇒ SKUNK ska ta vara på möjligheter för olika internationella ungdomsutbyten, träffar, resor och aktiviteter bland annat inom EU:s program Erasmus+.
- ⇒ SKUNK ska arbeta för att ett stärkt nordiskt samarbete utvecklas.
- ⇒ SKUNK ska under året vara en partner i ABF Ålands samarbetsprojekt med två internationella volontärer inom Europeiska Solidarity Corps. Det innebär att volontärerna delvis kommer att vara en del av SKUNK:s verksamhet vid tillfällena då det passar dem och aktiviteten.

Projekt

SKUNK ska arbeta nyskapande och utveckla nya projekt, kontakter, mötesplatser och möjligheter och har och kommer även detta år söka nya projekt.

10. Ungdomsclub i VR

Att fortsätta att utveckla en ungdomsverksamhet i VR med regelbundna träffar för byggande, lekande och lärande. SKUNK har blivit lite av en föregångare och får förfrågningar om samarbeten och studiebesök. Detta är en nyskapande verksamhet som ständigt utvecklas men som vi ser passar ensamma skärgårdsungdomar och andra. Genom verksamheten får de kontinuerligt träffa andra ungdomar och arbeta med problem- och projektbaserat lärande, leka och ha kul. De lär sig samtidigt ett digitalt område och verktyg som tar allt större plats inom lärande och arbetsliv.

11. Solidarity corps volontärer

SKUNK har tillgång till de två Europeiska Solidarity Corps volontärer som ABF har, det stärker verksamheten och de medverkar i läger, besöker skolor och är med även på andra aktiviteter. De finansieras av EU stöd genom ABF.

12. Internationella samarbeten och Erasmus+

Youth exchange på Åland

Ett internationellt ungdomsutbyte under fem dagar med hållbarhetstema på Lappo i januari. Ca 24 ungdomar och deras ledare möts. Partners är Irland och Litauen.

Youth leader mobility

Fortbildning, studiebesök och jobbskuggning för ungdomsledare i Europa med syfte att öka kvalitet i ungdomsarbetet på Åland eller att någon från Åland åker till något annat land.

Andra möjligheter tas tillvara t ex att eventuellt åka på ett ungdomsutbyte med Trinus sommaren 2026 i Litauen.

13. Seglats med Storbåten Cajsa och friluftsliv

(finansiering via Segelföreningen Storbåten av BMR stiftelse)

I samarbete med Storbåtsföreningen Cajsa genomförs två 3 dagars friluftsliv- och seglingsläger och 4 endagsseglatser. Eventuellt även i samarbete med Alanta.

Ej finansierade projekt

14. Ungdomsverksamhet Erasmus+ mötesplatser

En ansökan har gjorts under våren 2026. **Skunk har haft ett** projekt inom Erasmus+ participationprogram och har sökt ett nytt, likande projekt. Projektet kommer handla om att skapa mötesplatser för ungdomar för att diskutera aktuella samhällsfrågor samt möten mellan politiker och ungdomar.

15. Boendemöjligheter för studerande från skärgården

Utgående från förslagen i landskapsregeringens utredning "Utredning av boendemöjligheter för studerande i gymnasieutbildning" har ett projekt för SKUNKs möjliga del tagits fram. Det ska anställas en extra ungdomscoach som har ansvar för projektet och de två ungdomscoacherna skulle då arbeta tillsammans både med att stödja alla ensamboende gymnasiestuderande och att jobba uppsökande i skärgården. De skulle båda jobba med SKUNKs ordinarie verksamhet, men med olika ansvarsområden.

Under våren 2025 arbetar SKUNK med att organisera, motivera och ta fram en trepartsöverenskommelse mellan föräldrar/ungdomar och uthyraren. SKUNK lägger också upp en struktur för verksamheten som erbjuds. Ett första försöksår inleds hösten 2026 (skolåret 2025/2026). Boendet erbjuds också i mån av plats till landsbygdsungdomar samt inflyttade ungdomar. Under våren 2025 undersöks verksamhetens förutsättningar och så görs eventuella studiebesök på liknande boenden för att samla in kunskap och erfarenheter. Konceptet marknadsförs på plats i skärgårdsskolorna, samt genom gymnasierna och folkhögskolan. Hösten 2026 erbjuds rum och aktiviteter. Aktiviteterna vänder sig till samtliga gymnasiestuderande från skärgården samt alla boende. Projektet bör även inkludera möjligheter för övernattnig vid stadsbesök och Prao från skärgårdsskolorna, vilket blivit ett allt större problem.

Projektet förutsätter:

- ⇒ Att projektet har en heltidsanställd projektledare.
- ⇒ Att projektperioden garanteras för en treårig satsning.
- ⇒ Att SKUNK inte förväntas ha en övervakande roll, däremot en stödjande och coachande roll.

Om förutsättningarna blir för dåliga på boendet, om det till exempel visar sig bli för dyrt och inget annan tillräckligt bra alternativ hittas ska en dialog med landskapet hållas för att diskutera andra möjliga lösningar.